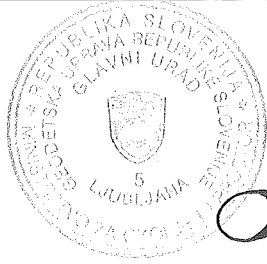

UV. št. 120000259

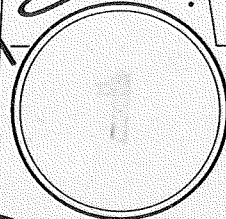

Vestnik

Društvo geodetskih
inženirjev
in
geometrov
LRS

Štev.

Leto 1960

V s e b i n a :

1. Ustanovitev in sprememba zemljiških objektov javnega prometa in sprememba lastništva na majhnih delih zemljišč. (Dr.S.Leskovic)
2. Poročilo iz XI. Plenuma Zvezo DGIČ. Poroča predsednik rep.odbora društva..
3. Poročilo 2.seje Ljubljanske podružnice. Poroča predsednik podružnice.
4. Poročilo 3 seje Ljubljanske podružnice. Poroča predsednik podružnice.
5. Poročilo Celjeske podružnice. Poroča predsednik.
6. Poročilo Mariborske podruž. (Stanko Jecelj)
7. Poročilo o komisiji III.SIP (ing.Ivan Golorej)
8. Spisek diplomatov v l.1959 na TVŠ-geod.odd.
9. Seznam diplomatov v l.1959 na GŠŠ-geod.odsek
10. Ivanu TARARINU v slovo.
11. Obvestila
12. Oglasi

Dr.Stanislav Leskovic:

USTANOVITEV IN SPREMEMBA ZEMLJIŠKIH OBJEKTOV JAVNEGA PROMETA IN SPREMEMBA LASTNIŠTVA NA MAJHNH DELIH ZEMLJIŠČ

Članek obravnava ustanovitev in spremembo zemljiških objektov javnega prometa (cest, ulic, rečnih strug, kanalov, železniških prog itd.); v tej zvezi pa še prenos majhnih delov zemljišč v lastnino drugega. Pobudo zanj je dalo poleg napačnega ravnanja državljanov predvsem nepravilno postopanje organov, ki ta dela začenjajo, izvršujejo in pravno urejajo, torej določenih upravnih organov (cestnih uprav in katastrskih uradov) in zemljiškoknjižnih sodišč.

Članek je že objavljen v "Ljudski upravi", št. 1-2/1958, str.19 do 27. Zaradi njegove aktualnosti tudi za geodetsko-katastrsko operativo ga z avtorjevim pristankom skoro v celoti priobčamo tudi tu.

Družbena lastnina je v razliki napram predvojni državni najvažnejša in najzanimivejša, pravno in ekonomsko še vedno razvijajoča se oblika lastninske pravice. Družbena lastnina terja zato posebno varstvo, organom, ki z njo gospodarijo, je naložena glede njenega pridobivanja in ravnanja posebna pozornost in budnost.

Ena izmed vrst družbene lastnine je družbena nepremična lastnina v splošni rabi. Ustanovi se z graditvijo zemljiških objektov javnega prometa, posebno z napravo in rekonstrukcijo cest, železniških prog, rečnih strug, vodnih kanalov, torej z gradnjo, ki je izza osvoboditve v velikem razmahu. Nadaljnje vrste družbene nepremične lastnine so kategorizirane po gospodarskih podjetij, zadrugah, političnih teritorialnih enotah, zavodih. Vse te vrste družbene nepremične lastnine, prva kot druga, se pridobivajo z dvostranskimi pravnimi posli (kupnimi, darilnimi, menjalnimi pogodbami) in enostranskim javnim aktom (z razlastitvijo, nacionalizacijo itd.). V prvem primeru je lastninska pravica pridobljena praviloma šele z vpisom v zemljiško knjigo. V drugem pa že z dotičnim javnim aktom (zakonom, odločbo), torej že s samim posegom družbe v državljansko lastnino, vendar je tudi v tem primeru obvezen vpis v zemljiško knjigo, da je tako pridobljena družbena lastnina evidentna s tem tudi za javnost in da je možno z njo odslej tudi knjižno razpolagati.

Vpis v zemljiško knjigo je tedaj zaključni akt procesa ustanovitve družbene lastninske pravice na nepremičninah in v določenem pogledu s tem tudi preizkusno sito za pravilnost tega procesa. Zemljiškoknjižno sodišče mora namreč, predno dovoli ali odredi vknjižbo, pretehtati, ali so za njo podani vsi zakoniti pogoji. Če so, mora predlagano oziroma, kot bomo pozneje videli, samo prijavljeno zemljiškoknjižno operacijo dovoliti oziroma odrediti in izvesti, če ne, pa predlog zavrniti oziroma opravo po prijavi odkloniti. Kateri so tedaj ti zakoniti pogoji?

Splošni zakoniti pogoji za vknjižbo

Med temeljnimi načeli zemljiškoknjižnega sistema sta dva, ki prav posebno karakterizirata temelje in funkcije zemljiškoknjižnih operacij. To sta načelo formalnega in načelo materialnega konsenza,

Po formalnem konsenznem načelu je za vknjižbo potrebno posebno privoljenje knjižnega prednika, intabulacijska klavzula. Vpis, ki ima za posledico omejitev, obremenitev, izgubo ali prenos pravice, se ne sme izvršiti brez privoljenja pasivnega udeleženca, t.j. tistega, zoper katerega naj se izvrši tak vpis. Privoljenje nadomešča ustrezna sodba sodišča, privoljenje tudi ni potrebno tedaj, če izguba pravice, obremenitev ali omejitev ni odvisna od volje tistega, zoper katerega naj se izvrši vpis, kot n.pr. pri razlastitvi, prisilni dražbi in pod. (Finžgar; Stvarno pravo, Ljubljana 1952, str. 36).

Po materialnem konsenznem načelu pa za vpis ne zadostuje dejstvo, da sta stranki sklenili nek abstrakten dogovor o vpisu, temveč morajo biti podani pogoji, ki so po materialnem pravu predpisani za pridobitev, prenos, omejitve ali izgubo pravice. Pogoj za pridobitev ali spremembo neke stvarne pravice je zlasti tudi veljaven pravni naslov in sicer kavzalni pravni naslov, kot n.pr. pravni posel (kupna, menjalna, darilna pogodba itd.) sodna odločba (sodba, sklep o dedovanju, izvršilno dovolilo itd.) ali odločba pristojnega upravnega organa (razlastitev, agrarna reforma it.). V bistvu je to načelo izvedeno iz legalitetnega, ki ukazuje, da se noben zemljiškknjižni vpis ne sme izvršiti, dokler ni ugotovljeno, da so podani vsi pogoji za veljavnost vpisa: da ne obstoji nobena ovira za predlagani vpis po stanju v zemljiški knjigi; da pasivni udeleženec ni omejen v svoji razpolagalni sposobnosti in mu tudi ni na poti kaka vpisana subjektivna (n.pr. nedoletnost) ali objektivna omejitev (n.pr. služnost užitka), ali prepoved obremenitve in odsvojitve; da je predlog utemeljen v vsebini predloženih listin; da imajo te listine predpisano obliko (op.cit.eod.e.).

Ta dva načela sta tako absolutna, da skoraj nimata izjem. Med temi so poleg manj pomembnih važnejše one, ki se nanašajo na zemljiške objekte javnega prometa in na zemljiške dele majhne vrednosti.

Posebni vknjižbeni pogoji za zemljiške objekte javnega prometa

Poglavje C (člen 15-22) predvojnega zakona o zemljiškknjižnih delitvah, odpisih in pripisih (zdz - Sl.n.št.62-XVIII/105-1931), pravilnik za vodstvo zemljiških knjig (pzk - Sl.n.št.64-XIX/120-1931 in št.102-XXXI/228-1931) in pravilnih za vzdrževanje katastra (pkat - Sl.n.št.212-XXV/460-1930) vsebujejo posebne predpise za določene zemljiškknjižne operacije glede oostnih in vodnih zgradb. Z zakonom o razveljavljenju pravnih predpisov, izdanih pred 6/4 1941 in med sovražnikovo okupacijo (Ur.l.FLRJ št.86-605/46), so predpisi, ki so veljali do 6/4 1941 v bivši Jugoslaviji, sicer izgubili pravno moč, vendar se po 4.čl. oit.zakona pravna pravila teh razveljavljenih predpisov še smejo uporabljati, a to samo za razmerja, ki niso urejena z novimi predpisi, in samo toliko, kolikor niso v nasprotju z našim novim družbenim in pravnim redom. Ker novih predpisov o obravnavanem razmerju do sedaj še nimamo, po drugi strani pa se pravna pravila razveljavljenih predpisov z našo novo družbeno in politično ureditvijo z določenimi izjemami - kar bomo pozneje ugotovili - nedvomno bolj skladajo kot s prejšnjo predvojno, ni ovire za pametno in smiselno uporabljanje teh pravnih pravil.

Kot cestne in vodne zgradbe po par.15 zzd se smatrajo:

- 1) zemljišča, ki so se uporabila
  - a) za zgraditev, preložitve ali razširjenje in vzdrževanje javne cestne naprave ali
  - b) za napravo, izvedeno v javnem interesu in v namenu, da se voda dovaja, odvaja, uporablja ali odvrča (n.pr.naprava za izsuševanje, za vodovod, zaščitne ali regulacijske zgradbe, ureditev hudournikov) prištevši tudi posebne pomožne, za to potrebne naprave(n.pr.naprave za pogon ali za zajezitev vode):
- 2) deli ceste, ki so se opustili, ko se je zgradila ta naprava, ali opuščeni deli struge;
- 3) ostanki zemljišč, ki so bili odrezani zaradi take naprave od matičnih zemljišč.

Vendar vrsta zemljišč, ki spadajo v to skupino, s tem še ni izčrpana. Po tretjem odst. par.160 pzk je treba šteti sem tudi zemljišča, ki so navedena v 139 čl.pkat, torej tudi železniške proge, ulice, trge, kanale, vodovodne instalacije, zemljišča za varstvo trigonometriških in drugih katastrskih znakov ter sploh vsa zemljišča, ki so sorodna navedenim objektom. Sorodna tem objektom pa so nedvomno tudi javne telefonske govornice, transformatorji električnega toka, nosilci električnega omrežja, določene naprave radiodifuznih in televizijskih obratov itd. Za vsa ta zemljišča, ki jih iz praktičnih razlogov nazivamo kot zemljiške objekte javnega prometa, velja today oni posebni pravni režim, ki ga cit.pravna pravila določajo za cestne in vodne zgradbe.

Posebnost tega postopka pa je predvsem v tem, da morajo biti zemljiške spremembe glede obravnavanih objektov prijavljene zemljiškoknjižnemu sodišču po geodetskokatastrskem organu na za to posebej sestavljenem prijavnem listu (par.160 pzk) in da mora biti na njem označeno, da gre za take objekte (par.16 zzd), dalje, da se vse spremembe po takem prijavnem listu glede spredaj obravnavanih zemljišč izvedejo v zemljiški knjigi po službeni dolžnosti brez pristanka lastnika ali knjižnih upravičencev, če vrednost onih delov obravnavanih zemljišč, ki jih je treba odpisati od vsakega poedinega zemljiškoknjižnega telesa, verjetno ne presega zneska din 1000.- (par.17 in 18 zzd).

Bistvo tega posebnega, nalotnostnega zemljiškoknjižnega postopka je tedaj v naslednjem:

- a) Nanaša se samo na spredaj obravnavana zemljišča, ki jih razumevamo pod zemljiškini objekti javnega prometa.

- b) Začeva vse prijavljene spremembe, objekte (glede zemljišč samih) in subjektne (glede njihovih stvarnopravnih razmerij).
- c) Za zemljiškoknjižno izvedbo teh sprememb ni potrebno nobeno izkazilo kayzalnega pravnega naslova in tudi ne privolilo lastnika ali knjižnih upravičencev. Tu je tedaj odločno prodrto tako formalno kot materialno konsenzno načelo.

Na tem mestu je treba poudariti, da velja prednje povedano samo za postopek pri zemljiškoknjižnem sodišču. Med strankama samima, t.j. med organom, ki za določeni objekt javnega prometa potrebno zemljišče po tem postopku pridobi, in med lastnikom dotičnega zemljišča, pa mora biti prehod zemljišča slednjega v družbeno lastnino urejen po materialnopravnih načelih. To se pravi, omenjeni organ (n.pr. cestna uprava) mora predvsem poskusiti, da se z lastnikom zemljišča sporazume tako glede odvzema za objekt potrebnega sveta kot glede odškodnine zanj. Če se tak dvojni sporazum ne doseže, smo omenjeni organ odvzeti pod pogoji, navedenimi v naslednji točki d), za objekt potrebni svet sam in ga vključiti v zemljiški objekt javnega prometa. Tu imamo v bistvu opraviti z neformalno, molčečo, lahko bi tudi rekli z nalotnostnim razlastitvenim postopanjem. Mora pa omenjeni organ v takem primeru določiti višino odškodnine po načelih in smernicah razlastitvenih predpisov in jo pravilno ponuditi lastniku odvzetega zemljišča. Tako mora postopati tudi v primeru, da je bil med njim in lastnikom zemljišča dosežen samo sporazum glede odvzema sveta, ne pa tudi glede odškodnine zanj. Če lastnik pravilno ponudene odškodnine ne bo hotel sprejeti, jo bo omenjeni organ položil iz previdnosti pri sodišču, da tako prevali zamudo in nevarnost na lastnika. Po par.20 zzd iná namreč slednji pravico uveljavljati svoj odškodninski zahtevek pravnim putem pri sodišču po načelih materialnega prava v 3 letih od dne, ko je zemljiškoknjižno sodišče izdalo sklep o pronosu lastnikovega zemljišča v družbeno lastnino za določen objekt javnega prometa. Ta 3 letni zastaralni rok je privzet tudi v 19.čl.zakona o zastaranju terjatev (Ur.l.FLRJ št.40-324/53), vendar z začetkom njegovega teka od dne, ko je oškodovanec zvedel za škodo in oškodovalca. V vsakem primeru, tako nadaljuje 19.čl.cit.zakona, za zastara ta terjatev v 10 letih, odkar je škoda nastala. Po člankarjevem mnenju je 7 19.čl.cit.zakona derogiran par.20 zzd. predvsem zato, ker je predpis čl.19 cit.zakona naš nov predpis, ker je njegov pravni razlog skladen s splošnim načelom odškodninskega prava, da je možno odškodnino zahtevati in uveljavljati takoj ob nastanku škode, in končno ker je za obe strani pravičnejši in praktičnejši od pravnega pravila par.20 zzd. Slednji predpis je namreč postavljen za predvojne razmere, ko je bila gradnja zemljiških objektov javnega prometa

nedvomno redkejša, vsled česar je bilo tudi možno, da se je hitro izvedla upravno, tehnično in zemljiškoknjižno. V sedanji dobi velikega komunikacijskega in industrijskega razvoja pa si akti upravnega posega, tehničnega dela in zemljiškoknjižne ureditve dostikrat ne sledijo drug za drugim brez večje časovne prekinitve. V praksi poznamo primera, ko je n.pr. cesta stekla že pred 5 ali 6 leti, pa stvar še danes ni urejena vsled neskladnosti teren s katastrom in zemljiško knjigo, vsled še nerazčiščenih stvarnopravnih razmerij na odvetem svetu, (lastnik je neznanega bivališče, ali lastnik je umrl, zapuščinsko postopanje pa zaradi različnih pravnih še ni končano, itd), dostikrat pa tudi vsled tega, ker pristojni upravni organi v pomanjkanju urejene pravne službe v svojem organizacijskem sestavu niso storili primernih pravnih ukrepov za odpravo omenjenih neurejenosti, ali niso posegli po obravnavanih predpisih zaradi njihovega nepoznavanja itd. Če bi za take situacije tempirali začetek teka omenjene zastaralne dobe šelo na izdajo zemljiškoknjižnega sklepa po p.p. par.20 zzd, bi bilo ugotavljanje vrste in kakovosti že pred tolikimi leti v zemljiški objekt vključenega sveta in določanje primerne odškodnine zanj v mnogo primerih najmanj zelo zamotano.

č) Ustrezna zemljiškoknjižna operacija se izvede po službeni dolžnosti, torej brez predloga, zgolj na podlagi prijavnega lista geodetskokatstrskega organa.

Tudi ta določba je izdana pod predpostavko, da je dejansko stanje na terenu lepo prilagojeno stanju v katastru in zemljiški knjigi. Take vesplošne idealne skladnosti prav za prav nikdar ni bilo, tudi pred vojno ne, res pa je, da je danes v času velikih terenskih sprememb in številnih lastniških premikov še mnogo manj. Poleg tega vemo iz prakse, da prihajajo od katastrskih uradov oziroma organov, ki upravljajo z na novo ustanovljenimi ali urejenimi zemljiškimi objekti javnega prometa, k zemljiškoknjižnim sodiščem prijavnih listov za tehnične operacije, ki so bile na terenu izvršene že pred mnogo leti, šele danes, številni pa so še primeri, ko takih prijavnih listov pri zemljiškoknjižnih sodiščih še do danes ni. Tak prijavni list zadeva običajno nad sto zemljiškoknjižnih vložkov, kaj šele zemljiških parcel (n.pr.naprava nove ceste, ki poteka skozi celo kat.občino). Ker tvori dotični na novo ustvarjeni zemljiški objekt javnega prometa (cesta) za tisti del, ki leži v določeni katastrski občini, eno samo parcelo (ista k.o., ista kultura, isti lastninski objekt, isti upravni organ), sme po obstoječih predpisih zemljiškega katastra nositi tudi eno samo parcelno številko. V katastrski obdelavi je tedaj na eni strani samo ta edina parcela (cesta), na drugi pa vsi tisti najhni deli parcel, iz katerih je

nastala prvo imenovana parcela. Vsa ta stara in nova situacija mora biti zaradi obdelave ene nove parcele (ceste) zajeta v enem prijavnem listu, ki je vsled te povezave nedeljiv; so pravi, brž ko je zemljiškoknjižno neizvedljiv v enem samem svojem delu (v prijavnem listu označeni lastnik dela določene parcele, ki je vključena v cestno parcelo je n.pr. drug, kot oni, ki je danes kot tak vpisan v zemljiški knjigi; ali, v času naprave ceste je incl del parcela, ki se je vključila v cesto, svoje določeno objektno stanje in označbo, kar se je privzelo tudi v prijavnem listu, danes pa ina v zemljiškoknjižni mapi in zemljiški knjigi že drugo parcelno številko, drugo obliko, drugo površino in drugo kulturo: itd. itd.), je neizvedljiv tudi v ostalem svojem delu vse dotlej, dokler ni odpravljena omenjena delna neskladnost med katastrskim elaboratom in zemljiško knjigo. V taken primeru morajo postopati zemljiškoknjižna sodišča po p.p.par.21 cit.zakona v zvezi s p.p. par.85 zakona o zemljiških knjigah, se pravi, prizadeto stranko morajo pozvati na odpravo omenjene neskladnosti in ureditev zemljiškoknjižnega stanja, ji za to določiti primeren rok in v primeru njegova neupoštevanja denarno globiti. Vse to pa povzroča zemljiškoknjižnim sodiščem ogromno dela (zanudno primerjanje podatkov prijavnega lista z zemljiškoknjižnim stanjem), katerega končni rezultat je ta, da ostane vložen katastrski elaborat kljub vsemu temu nerešen dalj kot bi smel, posebno tedaj, ko prično na zemljiškoknjižno ureditev pozvano stranke prositi za podaljšanje podoljenega jim roka, izkazovati, kaj vse so ukrenile za odstranitev predočenih jim zaprek, da tedaj one niso krive zastoja itd., kar vse je dopustno po ravnokar cit.p.p. Zato bi bilo po našen mnenju umestneje, da se obravnavane zemljiškoknjižne operacije izvajajo samo po predlogu strank vsaj v sumarnostih primerih (ceste, železniške proge, regulacija rek in potokov, kanali itd.). Pred sestavo predloga je predlagatelj namreč primoran, da sam primerja podatke katastrskega elaborata z zemljiškoknjižnim stanjem in se tako v svojem interesu potruži za čim hitrejšo odpravo ugotovljenih neskladnosti. S tem se bodo ti primeri reševali mnogo hitreje in uspešnejše, zemljiškoknjižnim sodiščem samim pa bo prihranjeno mnogo nepotrebne dela s primerjanjem in pozivanjem, ker je odprava ugotovljenih neskladnosti itak v vsakem primeru naložena strankam. Zato naj prilagodijo upravni organi in zemljiškoknjižna sodišča svojo prakso glede obravnavanih zemljiškoknjižnih operacij temu stališču. Zed, katerega 18.čl.odreja takojšnjo zemljiškoknjižno izvedbo obravnavanih operacij po službeni dolžnosti, je kot celota načelno itak razveljavljen, nove pravne ureditve te materije še ni, današnja dejanska stvarnost pa nedvomno govori za našo v prednjem zagovarjano solucijo.

d) Ta malotnostni postopek je dopusten samo tedaj, če vrednost onih delov obravnavanih zemljišč, ki jih je treba odpisati od vsakega poedinega zemljiškoknjižnega telesa (torej od zemljiškoknjižnega vložka; edino v Primorju bo to veljalo tudi za tak del določenega zemljiškoknjižnega vložka, ki je po tamošnji praksi vnešen v zemljiško knjigo kot samostojno zemljiškoknjižno telo), ne presega din 1000.-. Pač pa sme tudi ta vrednost presagati din 1000.-, če je znesek nad din 1000.- izravnán s povišanjem vrednosti, ki so jo zaradi gradnje dosegla zemljišča, ki so ostala pri prvotnem zemljiškoknjižnem telesu (tretji odst.par.18 zzd.) Z ozirom na današnje valutarno stanje bo praksa nedvomno pristala vsaj na znesek din 10.000.-. Ne smemo pa ob presoji dopustnosti tega sumarnega postopka prezreti, da je treba pri določanju omenjenega zneska upoštevati vrednost vseh zemljišč oziroma njihovih delov, ki se naj odpišejo od določenega vložka, ne pa norda vrednost posameznih odcepljenih parcel oziroma njihovih delov. Možna stopnja malotnosti, odločilna za ta postopek, prav tako kot javni interes zaradi svojevrstnosti obravnavanih gradenj, sta tedaj proicirana na vsa zemljišča, odcepljena od določenega zemljiškoknjižnega telesa, kot celoto, ne pa na posamezna odcepljena zemljišča. Na to je treba paziti pri ugotavljanju omenjene vrednosti, ki pa jo je treba opraviti brez formalne cenitve, upoštevaje vrednost sosednih zemljišč enake vrste, ugotovljeno ob prodajah ali cenitvah, eventualno z zaslišanjem občinskih zaupnikov (drugi odst.par.17 zzd.)

To so v glavnem bistvene določbe, ki veljajo za ta opisan sumarni postopek. Dotakniti se je treba v kratkem še, ali in kako jih uporabljajo upravni organi, geodetski tehniki in zemljiškoknjižna sodišča pri svojem vsakodnevnem delu.

Večina teh opisanega postopka sploh ne pozna, ali ne več. Spremembe obravnavane vrste, sporočene jim po prijavnih listih geodetskokatastrskih organov, zemljiškoknjižna sodišča slepo sprevažajo v zemljiško knjigo tudi v primerih, katerih predmet niso zemljiški objekti javnega prometa. N.pr., določeno gospodarsko podjetje gradi na zemljišču družbene lastnine, ki ga ina v upravljanju ali uporabi, stažbne objekte družbenega standarda (stanhiše) pa mu geodetskokatastrski organ pri parcelaciji za to potrebnega zemljišča tudi "Zregulira" meje napram sosednim zemljiščem, ki so v lastni drugoga. Tako "reguliranje" po opisanem postopku ni možno, ker ne gre za zemljiške objekte javnega prometa. Pač pa bi bilo morebiti dopustno po postopku, ki velja za odcepljenje zemljiških delov majhne vrednosti in ki bo obravnavan v naslednjem poglavju tega članka, če bi bilo zadoščeno pogojen,

ki jih zahteva ta postopek. Dalje kršijo omenjeni organi postopek, ki velja za zemljiške objekte javnega prometa, pogosto tudi s tem, da ne ugotavljajo vrednosti zemljišč, ki se naj odcepijo in vključijo v zemljiški objekt javnega prometa, s čemer popolnoma zanemarjajo vprašanje, ali je ta sumarni postopek dopusten tudi s tega vidika. Druga zemljiškoknjižna sodišča pa so v tem pogledu zopet preozka in zahtevajo od novih pridobiteljev odcepljenih zemljišč izpolnitev pogojev za ureditev zemljiške knjige, kakršni so predpisani za redni zemljiškoknjižni postopek (listinsko izkazilo kavzalnega pravnega naslova in privoljenja knjižnega prednika tudi če so podani pogoji za obravnavani skrajšani postopek). Oboje je napačno. Zato je v javnem interesu, da vsi organi ki imajo opraviti s temi operacijami, zopet ožive svoj spomin na opisana določila in po njih uglašajo svoje upravno, tehnično in zemljiškoknjižno poslovanje.

Posebni knjižbeni pogoji za zemljiške dele najhne vrednosti

Tudi za odcepljanje zemljiških delov najhne vrednosti vsebujeta z zd v poglavju B (par.13 in 14) in pzk v pogl.III/C (par.179 do 181) posebne predpise. Glede veljavnosti teh predpisov oziroma njihovih pravnih pravil, velja vse ono, kar je o tem povedano v prednjem poglavju.

Cit.predpisi so splošnega značaja in ne omejujejo svoje uporabe na objekte in subjekte določene vrste. Potentakem naj bi se nanašale na vse vrste zemljišč in lastnikov. Po predvojnem pravnem gledanju je bilo tako tolmačenje z ozirom na takratno družbeno in državno ureditev nedvomno pravilno. Danes pa uživa splošno ljudsko promožonje posebno varstvo, vsled česar navedonih pravnih pravil na pasivni strani ni mogoče uporabljati glede zemljišč, ki so v družbeni lastnini, prav tako kot danes ni možno taka zemljišča prenašati v zasebno lastnino, jih priposestvovati itd. Zato bo pravilno tolmačenje, da se ta pravna pravila nanašajo danes sicer še na vse vrste zemljišč v objektnem pogledu, v subjektnem pa samo še na ona, ki so v osebni ali zasebni lastnini in ki so v konkretnem primeru v pasivnem položaju.

Zemljiški del najhne vrednosti je tisti od določenega zemljiškoknjižnega telesa odcepljeni del, katerega površina ne presega stotega dela površine onega dela, ki še ostane pri dotičnem zemljiškoknjižnem telesu, vendar se vrednost tega ostalega dela z odcepom očitno ne zmanjša za več kot din 1000.- (par.13 z zd), Glede valorizacije tega zneska velja tudi v teh primerih vse ono, kar je povedano o tem v prednjem poglavju.

Za odpis takih zemljiških delov dokočajo cit. predpisi naslednje olajšave. Postopek se uvede samo po predlogu prizadetih strank. Vendar sme sprejeti tak predlog na zapisnik geodetskokatastrski organ sam (par.13 zzd). Praktično bo tedaj to največkrat takrat, kadar operira omenjeni organ baš na dotičnem terenu in odkrije tam obravnavani odcep takega v katastru in zemljiški knjigi še ne izvedenega zemljiškega dela.

Pred sestavo zapisnika se mora geodetskokatastrski organ prepričati o istovetnosti strank (par.13 zzd). V drugem odstavku par.179 pzk navodeni vzorec takega zapisnika podaja sicer samo eno vrsto izkazila te istovetnosti in sicer samo izkazilo po dveh istovetnostnih pričah, vendar je možno izkazati istovetnost nedvomno tudi po drugih danes dopustnih izkazilih (osebno poznanje, osebna izkaznica).

Zapisnik sam mora vsebovati:

- a) glavo z navedbo katastrskega urada, poslujočega geodetskokatastrskega organa, kraj in dan sestave, rodbinsko in rojstno ime, poklic in bivališče strank ter izkazilo njihove istovetnosti;
- b) navedbo o razlogu odpisa in, če se prenaša lastninska pravica, tudi pridobitveni temelj (nakup, daritev, zamenjava - kavzalni pravni naslov) Ni pa treba ta temelj izkazati z listino, sposobno za vknjižbo lastninske pravice, niti jo predložiti. Zlasti ni potrebna vknjižbena izjava (intabulacijska klavzula) pasivnega udeleženca, t.j. tistega, od katerega zemljišča se določeni zemljiški del odceplja, in prav tako ni treba navesti ostalih pogojev dotičnega pridobitnega temelja. S tem je tudi tu deloma porušeno materialno konsenzno in legalitetno načelo;
- c) predlog strank na odpis in pripis odcepljenih zemljiških delo;
- č) podpise strank, event. tudi istovetnostnih prič in poslujočega geodetskokatastrskega organa (par.13 zzd in 179 pzk).

Tak predlog pošlje katastrski urad pristojnemu zemljiškoknjižnemu sodišču v izvirniku in dveh prepisih, zraven pa mora priložiti prijavni list v izvirniku in enem prepisu, priložiti tudi kopijo načrta, obenem pa še sporočiti

- a) površinsko razmerje med odcepljenim delom in onim delom, ki še ostane pri dotičnem zemljiškoknjižnem telesu;
- b) znesek, za katerega se zaradi odpisa zmanjša vrednost zemljišč, ki še ostanejo pri zemljiškoknjižnem telesu. Tudi tu ni treba formalno cenitve, zadošča ugotovitev, da zmanjšanje vrednosti očitno ne presega zneska din 1000.- (danes verjetno din 10.000.-). Vendar je treba pri ten

upoštevati ne samo vrednost odcepljenega dela, temveč tudi, ali ni morebiti z odcepitvijo prizadet dostop na ostali del, gospodarjenje na njem itd. (par.13 zsk in 180 pzk).

Takemu predlogu ugotovi sodišče s sklepom, če ni nobenega dvoma o sporočenih ugotovitvah katastrskega urada po prednjem odstavku in če v poslednjih petih letih ni bil izvršen kak odpis brez prenosa bremen v enakem postopku. Odpis in prepis se dovoli brez bremen, pri tem pa ni potreba listinsko izkazati, da so knjižni upravičenci (n.pr. hipotekarni upniki) na to pristali ali bili k temu brezuspešno pozvani v predhodnem pozivnem postopanju. Sklep mora vsebovati tudi ugotovitve katastrskega urada po prednjem odstavku (par.13 zsd in 181 pzk).

Odpravek sklepa je treba poslati strankam, vsem knjižnim upravičencem, finančnemu organu in katastrskemu uradu. Katastrskemu uradu je treba tudi vrniti izvornik predloga, en prepis pa poslati finančnemu organu, dočim ostane drugi prepis pri zemljiškoknjižnem spdišču. Prav tako je treba vrniti katastrskemu uradu prijavi list v izvorniku, dočim ostane njegov prepis obenem s kopijo načrta pri zemljiškoknjižnem sodišču za zbirko zemljiškoknjižnih listin (par.13 zsd in 181 pzk).

Zoper sklep imajo stranke pravico redne pritožbe. Tisti knjižni upravičenci, ki smatrajo, da se je vrednost zemljišč, ki so ostala pri zemljiškoknjižnem telesu, zmanjšala za več ko din 1000.- (po prednjih izvajanjih danes din 10.000.-), pa tudi pravico ugovora. Tak ugovor se zaznanuje v vložku, h kateremu je bil pripisan ali vpisan odcepljeni del. Ta zaznanba ima učinek, da poznejši vpisi ne morejo preprečiti vzpostavitve prejšnjega knjižnega stanja v primeru, da se ugovoru ugotovi (par.14 zsd.)

Zakasnel ugovor zavrne sodišče prve stopnje po službeni dolžnosti. Na pravočasni pa opravi isto sodišče primerne poizvedbe po načelih nespornega postopka prav tako po službeni dolžnosti in skuša doseči sporazum med udeleženci. Če se ta doseže, ga je treba izvesti tudi v zemljiški knjigi. Če ne, mora sodišče odločiti o ugovoru s sklepom. Navrnilo bo ugovor n.pr. tudi takrat, če se je vrednost zemljišč, ki so ostala pri prvotnem zemljiškoknjižnem telesu, zmanjšala več kot za v prednjem odstavku označeni znesek, in so s tem prišle v nevarnost hipoteke, vpisane v tem vložku z glavnico, določene po znesku (torej ne po najvišjem znesku kot maksimalne hipoteke), pa hipotekarni dolžnik - lastnik zemljiškoknjižnega telesa, od katerega so bili odpisani obravnavani deli najhne vrednosti, te hipoteke poravna, čeprav še niso dospеле v plačilo. Hipotekarni upniki ne smejo

namreč v takem primeru plačilo odkloniti, temveč ga morajo sprejeti. Ostane jim samo osebna pravica do povračila škode, ki so jo morda utrpeli zaradi predčasnega plačila. Ugodilo pa bo sodišče ugovoru in odredilo po službeni dolžnosti vzpostavitev prejšnjega knjižnega stanja po pravnomočnosti sklepa, če bo ugotovilo, da ni bilo opisanih pogojev za dovolilni sklep po tem posebnem postopku (par.14 zzd).

Zoper sklep sodišča prve stopnje o ugovoru imajo prizadete stranke pravico redne pritožbe. Zaznamba vloženega ugovora se izbriše po službeni dolžnosti šole po pravnomočnosti sklepa o ugovoru (par.14 zzd).

Iz teh neenostavnih določb izhaja, da je na terenu poslujočemu tehniku - geodetu podeljena za opisane primere pravniška funkcija, spričo katere mora zelo paziti, da ne zanemari katere od pogojenih elementov in predpisanih obličnosti. Zato so se v praksi geodetskokastrski organi pooblastila, ki jim ga dajejo navedena pravna pravila, deloma branili in izvajanje po njen opustili, deloma pa obenem z zemljiškooknjižnimi organi zabrcdli v pravno popolnoma napačno mnenje, da se smeje materialne določbe obravnavanega postopka uporabiti in izvršiti kar s tkzv. popravo zarisa mejne črte - institutom, ki je obravnavan v članku z naslovom "Poprava zarisa mejne črte in sorodne geodetsko katastrske in zemljiškooknjižne operacije", objavljenem v "Vestniku društva geodetskih inženirjev in geometrov LRS", št. 4/1958, str.4 do 8. Tu naj bo ponovno ugotovljeno, da je tako mnenje ne samo popolnoma napačno, temveč tudi nevarno, ker utegne zapeljati tako geodetskokastrskega kot zemljiškooknjižnega organa v nezakonito tihotapsko manipulacijo z zemljišči. Omenjeni institut poprave zarisa mejne črte namreč niti približno ne vsebuje onih elementov in onih kautelarnih določb, kot jih ima opisani postopek o odcepljanju zemljiških delov najhne vrednosti. Po drugi strani pa bi bilo spričo olajšav, ki jih opisani postopek nudi, zelo nesmotrno prepustiti njegove določbe popolnemu pozabljenju. Po piščevem mnenju ni nobene zakonite zapreke, da tudi njegovo uvedbo prevzelo zemljiškooknjižni organi sami, to pa seveda samo v okviru njegovih v prednjem pojasnjenih določb in po dogovoru in v povezavi z geodetskokastrskimi organi. Prvi bi prevzeli zapisniško sestavo predloga, drugi pa bi jim po svojih prijavnih listih dali potrebne tehnične podatke (kopijo načrta, katastrske podatke, površinsko razmerje med odcepljenim delom in onim delom, ki ostane pri prizadetem zemljiškooknjižnem telesu itd.). Na ta način bi vsi oni odcepi zemljiških delov najhne vrednosti, ki se še vedno skrivajo v zatrjevanih popravah zarisa mejne črte, zadobili polno materialno in formalno pravno kritje.

Jože Senčar

POROČILO IZ XI. PLENUMA ZVEZE GEODETSKIH INŽENIRJEV IN GEOMETROV
OD 4. in 5. DECEMBRA 1959 V BANJA LUKI

Med člani plenuma so bili s strani našega DGIG IRS navzoči tov. ing. Naprudnik, ing. Rudi in geom. Senčar.

- Dnevni red:
- 1.) Proslava 40. letnice ZKJ,
  - 2.) Poročilo o delu Zveze in republiških društev za leto 1959
  - 3.) Mednarodne zveze,
  - 4.) Založniška dejavnost Zveze,
  - 5.) Proračun Zveze za leto 1960 in
  - 6.) Razna tekoča vprašanja.

Zaključki po posameznih točkah dnevnega reda:

Ad 1):

Ustanovitev našega strokovnega društva sovpada z ustanovitvijo KPJ. Društvo je bilo vedno na liniji partije in lahko se trdi, da so njegovi člani vsak na svoj način sodelovali v NOB-i, med njimi je celo 5 narodnih herojev. Da se ohrani spomin na te svetle tradicije, bo društvo ob 40 letnici ZKJ izdalo jubilejno številko "Geodetskega lista", v kateri bo podan pregled dela društva od ustanovitve z akcijami pred vojno in s seznamom tovarišev padlih v NOB-i s kratkim življenjepisom.

Ad 2):

Po podanih poročilih je bilo največ govora o šolstvu, o organizaciji geodetske službe in o kadrovskih vprašanjih.

Vsa republiška društva so mišljenja, da naj bi prešla osnovna geodetska izobrazba na stopnjo višje šole. Ta šola naj bi bila odprtega tipa, t.j., da bi bil možen vpis vsem, ki so končali srednjo geodetsko šolo ali njej sorodno tehnično šolo, kakor tudi gimnazijo.

Društvo BiH je zagovarjalo obstoj srednje geodetske šole; v višjo šolo pa naj bi imeli pravico vpisa samo abiturienti te šole.

Končni zaključek je bil, da naj društva ponovno preštudirajo to vprašanje in dajo o tem svoje predloge.

Organizacija geodetske službe je po republikah različna. Za gotove službe kot n.pr. Okrajnih ljudskih odborih bi se moralo izdati predpise zveznega značaja. Plenum smatra, da je to važna problematika za razvoj in nadaljni napredek stroke, zato naj bi bila to glavna točka dnevnega reda sledečega zasedanja plenuma. Da bi bila diskusija organizirana in pripravljena, naj se popreje da vsem članom osnovni referat (Senčar).

Glede starejših kadrov, ki niso bili prevedeni v 6. plačilni razred, je v danem momentu ugotovljeno, da ni mnogo pričakovati, vendar je pa stvar še v teku.

Ad 3):

Sestanek komisije za kataster in komasacije Mednarodne federacije geometrov bo letos v Beogradu od 11.-17. julija.

Sestavlja se mednarodni geodetski slovar. Za srbohrvatski tekst je ustanovljena posebna komisija (dr.ing.N.Meidhardt, puk.Stefanović in zastopnik ZGU).

Z ozirom na tesno sodelovanje z inozemstvom, je sklenjeno, da se organizira intenzivnejša izmenjava strokovnjakov.

Ad 4):

Za izhajanje "Geodetskega lista" je Zveza prejela milijon dinarjev. Do naslednjega plenuma bo izdelan pravilnik, po katerem bo "Geodetski list" deloval.

Cena "Geodetskega lista" bo povečana. Verjetno bo Kongres ZITJ sklenil, da nora biti vsak član društva obenem tudi naročnik svojega strokovnega lista. Naročnina bo vračunana v članarini.

"Geodetski godišnjak" bo z oz. na današnje stanje težko še nadalje izhajal. Zaradi neprodanih izvodov, je društvo Srbije, ki "Godišnjak" izdaja, precej zadolženo. Pristopi naj se k močni agitaciji za prednaročnike. Na podlagi dobljenega rezultata bo XII. plenum sklenil, kako bo z nadaljnim izhajanjem.

Ad 5):

Sprejet je bil predloženi proračun Zveze za leto 1960.

Ad 6):

V letu 1960 bo Zveza organizirala delovno posvetovanje o uporabi geodeziji. Za pripravo je ustanovljena posebna komisija (ing.Janković, ing.Rudl, ing. Aganovič).

Važno vprašanje je geodetska služba v večjih mestih. Tudi to naj obdela posebna komisija (Krasojević, Vukovojac, geom.ing.Živković, geom.Senčar).

Prihodnji plenum bo organiziralo društvo LR Slovenije ob Kongresu ZITJ v Ljubljani.

Z A K L J U Č K I

iz 2. redne seje razširjenega odbora ljubljanske podružnice Društva geodetskih inženirjev in geometrov.

Drugo redne seje dne 17.9.1959 so se razen odbora udeležili tudi predstavniki GU LRS, geodetskega oddelka FAGG in Zveze študentov GO FAGG. Na seji je bil obravnavan osnutek pravilnika o strokovni izobrazbi uslužbencev v geodetski stroki. Predložene so bile naslednje spremembe in dopolnitve:

Čl.5: Poleg praktičnega dela bi bilo poudariti tudi teoretično analitično delo. Izraz "pod nadzorom" je nadomestiti s "pod strokovnim vodstvom" to tudi v nadaljnjih členih.

Čl.6: je korigirati v enakem smislu kakor čl.5.

Čl.7: - 4. vrsta dodati. "...za jednu nanju k.o....". Dodati še izvedbo izpeljave v katastrskem operatu.

Čl.8: Razširiti ga na specializacije. Osnovna dela (trinag., niv. in det. izm) je prilagoditi potreban v specialnosti. Dodati je "Organiziranje geodetskih del". Enotni praktični pouk (ataž) je zavrniti.

Čl.13: Stilizacija je neprimerna. Namesto poudarka na "propitivanje" je vstaviti "dajanje strokovnih navodil in razlag".

Čl.14: Dnevnik naj vsebuje le nek kronološko-tehnični opis dela.

Čl.24 in 25: Gradivo posebnega dela strokovnega izpita je prilagoditi specialnosti (staža) praktičnega pouka.

Čl.30: Osnovanje izpitne komisije naj bo soglasno z DGIG-om.

Čl.37: Praktično nalogo lahko vrši kandidat tudi v pisarni (fotogram., kartograf., ...).

Čl.38: Ustmeni izpit - prilagoditi usmeritvi v specialnost.

Čl.45: Praktično nalogo naj določi izpitna komisija skupno z ustanovo, kjer je kandidat zaposlen.

Čl.46: Čas ustnenga izpita je časovno omejiti - na željo kandidata se lahko podaljša.

Čl.47: Ocene naj bodo: "je položil" in "ni položil".

Čl.57: - je napačno formuliran; str.14, 4 vrsta - mora biti: "... razredu su ocenjeni nepovoljnem ocenom".

Čl.63: se zavrača v celoti (sestanek s člani) ker postavlja geometre v neonakopraven položaj. Predlog: Višja strokovna izobrazba se naj omogoči z rednim ali izrednim šolanjem - pri določenih olajšavah. V kolikor predlog nasprotuje Zakonu o drž.usl. ga je treba proučiti.

Morebitna nesoglasja med spremenjevalnimi predlogi in ustreznimi zakoni naj prouči posebna komisija (pri Geodet.svetu).

Predsednik podružnice

Z A K L J U Č K I

3. redno seje ljubljanske podružnice DGIG dne 13.11.1959

<u>Dnevni red:</u>	1. Delo komisij	4. Šolstvo
	2. Predavanja	5. Razno
	3. Blagajna	

Razen odbora so seji prisostvovali trije predstavniki Združenja študentov GO-FAGG.

Glede dela komisij - je bilo ugotovljeno, da se doslej ni razvilo zaradi odsotnosti večine članov (terenska dela). Sestala se je le komisija za personalne zadeve ter proučila možnosti uspešnega dela. Zapisnik je bil predložen odboru. Uspešno poseganje v svoje po pravilniku predvideno področje ni mogoče brez ustreznega sodelovanja članov in ustanov. Sprejet je bil sklep, da se ob povratku članov iz terenskih del poživi delo po komisijah. Predsedniki komisij so bili pozvani, da izdelajo osnutke programa dela.

S predavanji je pričeti v decembru, kjer je še veliko članov odsotnih. Odbor smatra, da bi bil primerni čas predavanj ob 17^h ali 18^h. Predavanja naj ne bodo predolga; po možnosti jih je prirediti v obliki debatnih večerov z uvodnim referatom. Po predavanjih naj odbor seznanji člane s perečimi problemi v društvu ter jih skupno z njimi rešuje. Predvajajo se naj po možnosti tudi strokovni filmi. Odbor je poslal zadevni dopis v JENO.

Predstavniki ZŠJ so bili pozvani, da zainteresirajo študente za strokovna predavanja in debatne večere.

Stanje blagajne je zadovoljivo. Prispevki gospodarskih članov so občutno izboljšali materialne možnosti društva. Pri tem gre zahvala zlasti negeodetskim ustanovam kot so: "Projekt nizke gradnje", "Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo", "Projektivni atelje" in "Upravi Postojnske jame". Geodetske ustanove: Geodetski zavod LRS, "APOS" in IGF, ki so bile s strani podružnice naprošene za včlanjenje in prostovoljni prispevek, se doslej niso odzvale. Ob priliki delovne konference, ki bo 15. in 16. januarja 1960 v Ljubljani se naj poberejo članarine od članov.

V pogledu šolstva so bile nakazane nove smernice za uvedbo etapnega študija in inverzije študijskega programa. Delo na tem je prepuščeno komisiji za šolstvo. Nadalje je bil soglasno sprejet sklep za osnovanje delegacije, ki naj realno prikaže sramotno stanje prostorov in učil na GO FAGG pri Izvršnem svetu LRS ter da s tem pobudo za čimprejšnje zboljšanje razmer. Prav tako je bil soglasno sprejet predlog, da se naj omogoči inženirjem geodezije

dopolnilni študij za komunalno smer. Po predlogu bi se naj polagali le, diferenčni izpiti brez ponovnega vpisovanja na fakulteto. Društvo naj dostavi zadevni dopis Dekanatu FAGG.

Delovna konferenca naj bo sredi januarja 1960. Zato je potrebno razposlati vabila in prijavne pole ustanovam. Osnovan je bil Pripravljalni odbor za pripravo zaključne geodetske zabave z brucovanjem (16. januar), ki ga sestavljajo študentje in izkušeni inženirji. Finančna sredstva je naprositi pri geodetskih ustanovah.

Spreminjevalni predlogi k osnutku pravilnika o strokovni izobrazbi, ki so bili sprejeti na 2. redni seji podružnice, so bili predloženi Republiškem odboru. Nadaljno upoštevanja teh predlogov na višjih forumih, ni znano.

Soglasno je bil sprejet predlog, naj Republiški odbor posreduje sestanek merodajnih organov, oz. ljudi, da bi razumno rešili vprašanje zaupljivosti geodetskih in fotogrametričnih podatkov. Trenutno stanje je pogosto absurdno.

Dipl. ing. J. Töppler se je odzval vabilu podružnice glede predavanja o geodetskih in fotogrametričnih delih na ekspediciji na Tien-Šan. Predavanje bo v marcu 1960. Ob tej priložnosti bo imel še več predavanj v raznih krajih Slovenije (v okviru PZS) ter s tem prispeval k populariziranju geodetske stroke.

Ob zaključku je predsednik pozval člane odbora in predsednike komisij k skupnemu prizadevanju v društveni dejavnosti, ker bo le na ta način dolo uspešno.

Predsednik podružnice

DIT - Celje
sekcija geod. inž. in geom.

POROČILO O DELU

Sekcija si je po odcepitvi od sekcije gradbenikov in arhitektov na svoji prvi seji dne 31.5.1959 postavila plan dela za prvo polletje. Postavljeni plan je sekcija izpolnila, razen organizacije ekskurzije na ogled hidrocentral na Dravi.

Predavanja: Sekcija je imela naslednja predavanja-fotogrametrija v katastru (ing. Golorej), revizija katastra (Trnovec Franjo).

Ekskurzije: Sekcija je organizirala strokovno ekskurzijo na ogled Zeis-ovega in Wild-ovega razstavnega prostora v okviru 50. Zagrebškega velesojna. Ekskurzije se je udeležilo 16 članov.

Seminar: Sekcija je za člane društva pripravila seminar na katerem so se člani pripravljali za strokovne izpite. Na tem seminarju so se predelale teme: kataster, zemljiška knjiga, triangulacija in uporabna geodezija.

Sodelovanje z oblastnimi organi: Sekcija je sprejela na občnem zboru obveznost, da v okviru proslav 40.letnice KPJ sodeluje pri urejanju državnih kmetijskih posestev v celjski okolici. Naši člani so skupaj s pravniki pregledali obstoječe posestno stanje in posredovali predloge za arondacijo. Ta obveznost je bila do sedaj izpolnjena 90 %.

Poslovanje odbora: Odbor je imel v tem času le dve seji in en sestanek ožjega odbora, katerega sestavljajo predsednik, tajnik in en član nadzornega odbora. V sami terenski sezoni je dejavnost popustila, saj je od 28 članov sekcije 3/4 bilo odsotnih. Društvo ima urejeno kartoteko in redno pobira članarine. Poleg tega je sekcija sodelovala v vseh akcijah DIT-a Celje. občni zbori, proslave, pomoč srednje tehnični šoli v Celju itd.)

Na svoji tretji redni seji dne 9.11.t.l. si je odbor zadal nove naloge in obveznosti. Do občnega zbora, ki bo predvidoma v februarju 1960 se je odbor zavezal sledeče:

1. Organizirati dvoje predavanj
2. Udeležiti se v čim večjem številu strokovne konference članstva v okviru republiškega društva in v okviru možnosti to povezati z ekskurzijo (ogled Inštituta za geodezijo in fotogrametrijo in fotogrametričnega oddelka Geodetskega zavoda LRS).
3. V okviru proslav 40 letnice KPJ prirediti razstavo geodetske dejavnosti. Razstavo bi organizirali v mesecu januarju ob sodelovanju z gradbeniki in arhitekti ter v okviru DIT-a Celje. Cilj te razstave je nakazati probleme stroke, dejavnost stroke in v zvezi z nakazanimi problemi opozoriti javnost in oblastvene organe na gospodarsko škodo, ki nastaja vsled nepoznavanja problemov naše stroke. Razstava bi prikazala sledeče panoge v naši stroki: nova izmera, kartografija, dela na komasacijah, geodezija v gradbeništvu, fotogrametrija, kataster in geodetski načrti kot podlaga za urbanistične zasnove.

Predsednik sekcije

P.s.

V izvršen plan sekcije za I.polletje spada še delo v komisijah. Sekcija je v zvezi z okrožnicami Geodetske uprave LRS in republiškega društva v dveh komisijah obravnavalo in izdelalo predloge k osnutku "Pravilnika" o strokovni izobrazbi uslužbencev v geodetski stroki in poslalo pripombe k eventualni spremembi "Pravilnika" 2 in 3 (nacionalizacija v gradbenem okolišu)

in pripombe na posamezne znake v obstoječem Topografskem kjuču iz leta 1955.

Jeselj Stanko

POROČILO O DELU PODRUŽNICE DRUŠTVA GEODET. INŽENIRJEV IN
GEOMETROV V MARIBORU ZA I. POLETJE 1959

Novoizvoljeni odbor društva si je na 1. redni seji razdelil funkcije, kakor sledi:

Predsednik: J e e e l j Stanko,

tajnik : R o b i n š a k Ribard,

blagajnik : L o v r e n č i š Vladimir,

referent za tisk in propagando: P l a z o v n i k ing. Lojze,

za organizacijo društva: J a r e Herman,

za družbene prireditve in izlete: F r i d a u Oton.

Član republiškega društva je predsednik, lokalnega ZITA pa predsednik in tajnik.

Na podlagi poročil z občnega zbora, kakor tudi debate, se je napravil na 1. seji perspektivni plan dela.

V društvo je treba pritegniti še neorganizirane geodetske strokovnjake. Prav tako je potrebno utrditi in poživiti samo delo društva ter dvigniti strokovni in politični nivo članstva.

Obseg geodetskega dela je zelo širok, a malo poznan širokim množicam, kakor tudi političnim in upravnim forumom. V interesu dviga društva, kakor nas samih je, da se naša strokovna dejavnost in uspehi popularizirata preko tiska, radia, raznih predavanj preko društev in ljudskih univerz.

Radi reševanja aktualnih problemov je potrebno medsebojno zблиžanje, to bi se naj doseglo z raznimi družabnimi prireditvami, kakor tudi poučnimi izleti po ožji in širši domovini.

Nuditi vsestransko pomoč političnim in upravnim forumom bodisi s strokovnimi nasveti, kakor tudi praktično dejavnostjo, skratka nuditi vso pomoč v vsakem pogledu in v vsakem času naši socialistični ljudski oblasti.

Ažurno reševati tekoče naloge.

Do sedaj imamo včlanjenih v podružnici 43 članov iz vrst geodet. inženirjev, geometrov, geodet. pomočnikov in geodet. risarjev, imamo pa še cca 10 neorganiziranih geodet. strokovnjakov.

Radi boljšega poznavanja nalog društva smo na 1. sestanku predelali statut društva, kakor tudi tekoča organizacijska vprašanja.

Po izvršenem občnem zboru je bilo sestavljeno poročilo o delu nsšrhs društva in članek dostavljen lokalnemu časopisu "Večer", kateri je poročilo tudi objavil, a žal radi tesnega, oziroma odmerjenega prostora ni bilo poročilo popolno. Prav tako je bil objavljen članek v zvezi aerofotogrametričnega posnetka teritorija okraja Maribora za potrebe revizije katastra in ostale gospodarske in komunalne dejavnosti. To je seveda le majhen del onega, kar bi se lahko in pa tudi moralo objaviti. Problemov in raznih tekočih tem je dovolj, le obdelati jih je potrebno. Bilo je sicer tudi govora, da bi se organizirala geodetska izložba, ali z obzirom na kratok čas in pa radi bližnjega odhoda geometrov na teren se je ta zamisel zaenkrat opustila. Mogoče se bo realizirala tokom zimske sezone, zavisi pa seveda od razpoložljivega časa, največ pa od aktivnosti članov.

Ker je društvo v slabih materialnih prilikah - članarina majhna, odvodi veliki, število članov majhen, a od nikoder nobene finančne pomoči, smo na sestanku sklenili, da si stvorimo za izlete poseben družabni fond, ki naj znaša letno po osebi 200.- din. Ta finančna sredstva naj se uporabijo izključno v te namene.

V cilju strokovnega dviga je bilo tudi predavanje in sicer: geodetsko snemanje v svrhu projektiranja komunalnih objektov (ing. Bogomir Ranc). Na skupnem sestanku smo preštudirali tudi osnutek "Pravilnika o strokovnih kadrih".

V mesecu marcu je bilo v Beogradu 3 dnevno "Pozvetovanje o kartografiji". Udeležilo se ga je 5 članov.

Društvo je s pomočjo Geodetske uprave LRS uredilo nazive geometrov v geode- te za one, ki imajo VI. položajno skupino, kar je bilo s strani tukajšnjega odbora OLO-ja prvotno zavrnjeno. V zvezi s proslavo 40 letnice KPJ in izda- je almanaha vseh padlih članov, smo zbrali potrebne podatke o padlem tov. Nerat Zoranu in jih dostavili republiškemu društvu.

Na področju mariborskega okraja je bila za leto 1959 predvidena revizija katastra in sicer po stari klasični metodi. Z obzirom na velik pomen in na potrebe dobrih kart, ki naj bi služile ne samo v katastrske svrhe, marveč tudi za projektiranje raznih komunalnih naprav, urbanizma, melioracije in komasacije itd., se je sporazumno z zainteresiranimi lokalnimi forumi kakor tudi OLO-jem zbral potreben denar. Izvršil se je aerofotogrametrični posne- tek za približno tri četrtine področja našega okraja in sicer od republiške

meje s Hrvatsko do Ruš in na severni strani do reke Mure. Da bi bil ta posnetek uspešen, je bilo potrebno izvršiti gotova preddela - predhodno signaliziranje gotovih objektov, poligonske in trigonometrične točke, kakor tudi važne tromeje. Čas je bil kratek in bilo je potrebno zaktivizirati vse naše geodetske strokovnjake na katastru z nalogo, da organizirajo na terenu potrebno signalizacijo. Po vseh krajevnih odborih in vaseh smo organizirali posebne komisije za zamejičenje parcel, v šolah so se vršila v višjih razredih predavanja o signalizaciji in pomenu aerofotogrametrične izmere ter tudi praktično na terenu prikazalo, kako naj se izvrši zamejičenje. Prav tako so se na sestankih v okviru soc.delavske zveze delovnih ljudi organizirala predavanja o potrebi in pomenu zamejičenja, kakor tudi izmere. Efekt ni bil slab, pretežni del terena je bil lepo zamejičen in smo lahko kar zadovoljni z uspehom.

Prihodnje leto nas čaka težka in velika naloga - dešifriranje teh posnetkov ter vnesti vse spremembe v katastrski operat. S pomočjo Geodetske uprave LRS in OLO-ja smo imeli 7 dnevni seminar o aerofotogrametriji, katerega je održal ing. Makarovič iz Ljubljane. Seminar je obiskovalo 15 naših članov in se tako upoznalo z osnovo aerofotogrametrije, kakor tudi dešifriranjem posnetkov in prilagoditi jo posnetku-načrtu s pomočjo razpačevalca. Z odhodom geometrov na teren je dejavnost društva takorekoč prišla v mrtvo fazo. Zbrati člane za sestanek je pravzaprav nemogoče, ker so daleč zunaj širom našega okraja in opravljajo različne geodetske operacije in prihajajo na sedež okraja različno. Ista stvar je tudi z upravnim odborom. Predsednik se je redno udeleževal sej republiškega odbora in je moral takorekoč sam reševati vse tekoče zadeve in probleme.

Upam, da bo delo zopet oživelo, ko se povrnejo geometri s terena na zimsko delo. Na seji se je razpravljalo tudi o organizaciji geodetske službe na OLO-ju. Dosedanja praksa je pokazala, da je nujno potrebno skoncetrirati vso geodetsko dejavnost okraja na enotno telo, katero bo upravljalo, organiziralo in nadzorovalo celotno dejavnost na področju okraja. Prav tako je važno strokovno in politično izpopolnjevanje članstva. Potrebno je preštudirati razne predpise in pomoči izhajanju našega vestnika. V zvezi zakona o nacionalizaciji stavb in zemljišč ožjega gradbenega rajona je potrebno izdelati nova tehnična pravila in navodila. Tudi naše šolstvo je potrebno reorganizirati in ga prilagoditi ostalim šolskim programom.

Geodetska uprava skupno z republiškim geodetskim društvom namerava sklicati plenum, oziroma širši sestanek, na katerem bi se obdelala in razčistila

vsa obstoječa problematika. Da bi bilo dalo čim bolj uspešno na tem sestanku, je potrebno predhodno seznaniti vse članstvo z obstoječo tematiko ter prav tako omogočiti udeležbo vsemu članstvu.

Upam, da bo delo naše podružnice tekom zimske sezone ponovno oživelo, se razgibalo in tako dalo pozitivne sadove v korist naše stroke, kakor tudi uspešnemu razvoju naše socialistične družbe.

Ing. Ivan Golorej

DELO KOMISIJE MEDNARODNEGA FOTOGRAMETRIŠKEGA DRUŠTVA

Mednarodno fotogrametrijsko društvo, SIP (Société Internationale de Photogrammetrie) izvršil pregled svojega plodnega dela vsaka štiri leta na rednih mednarodnih kongresih.

V dobi med kongresi pa vrši znanstveno raziskovalno delo sedem komisij, vsaka za svoje področje fotogrametrične dejavnosti.

Tako je predmet III. komisije SIP aerotriangulacija. V času med VIII in IX kongresom vodi to komisijo prof. Gino Cassinis iz Milana in ima komisija sedež v Italiji.

Na sestanku III komisije Mednarodnega fotogrametrijskega društva, ki je bil lani v Bruslju so pripravili in organizirali skupino za naslednji kongres leta 1960 v Londonu, v soglasju s postavkami, izraženimi na VIII kongresu v Stockholmu. Poseben namen pa je bila izbira vsebine za razpravo na sledenjem kongresu.

Na Pruseljskem sestanku, katerega poročila so objavljena v:

- Bulletin de la Société Belge de Photogrammetrie,
- Photogrammetria,
- Schweizerische Zeitschrift f. Vermessung, Kulturtechnik und Photogrammetrie,

so se odločili za naslednje teme:

1) Analitična aerotriangulacija

Računske sheme, elektronski računski stroji, ekonomski vidiki, raziskave napak, dosedanji rezultati.

2) Problem izravnjanja blokov

Organizacija snimanja in restitucije. Splošni kriteriji izravnjanj, posebne metode raziskave napak, dosedanji rezultati.

3) Radialna triangulacija

Tereni za uporabo. Instrumenti, metode. Raziskava napak, dosednji rezultati.

IGN Francije je že izvršil snimanje na področju "Centralnega masiva" v Franciji in sicer na poligonu 80 x 80 km² z letalom B 17 in s kamerami:

- 1) SOM kamera z objektivom Aquiler - $f = 125^m/m$
- 2) Wild kamera RC 7 " Aviogon $f = 100$ "
- 3) RMK kamera Zeis " Pleogon $f = 150$ "

Kontrolne točke so bile fotosignalizirane. Material za izvrednotenje je bil dan na razpolago vsem fotogram.organizacijam po svetu.

Rezultate tega znanstveno raziskovalnega dela bo objavil IGN na sledečem kongresu.

SPISEK DIPLOMATOV V L. 1959 NA TVŠ. - GEODETSKI ODDELEK

Ivanovski Vlado	30.1.1959	Bratkovič Franc	29. 6.1959
Boštjančič Jože	30.1.1959	Batagelj Jurij	30. 9.1959
Gostič Valenka	18.3.1959	Dimov Djordje	21.11.1959
Grabrijan Edo	18.4.1959	Djorgovič Miroslav	21.11.1959

SEZNAM DIPLOMATOV NA GRADBENI SREDNJI ŠOLI V LETU 1958/59

Na geodetskem odseku so diplomirali: a) v junijskem roku:

1. Čučnik Peter	18. Šušteršič Miloš	35. Kunstelj Bojan
2. Juvan Tatjana	19. Tepina Stanislav	36. Leskovic Vlado
3. Kopic Ivan	20. Urbas Vinko	37. Medic Helena
4. Kogoj Franc	21. Vidmar Vladislav	38. Ocepek Anton
5. Korošec Viljem	22. Zajc Anton	39. Omerzel Bojan
6. Kožuh Borut	23. Zakrajšek Anica	40. Slamič Nuša
7. Mahnič Danica	24. Zoran Ivan	41. Smogavec Nevenka
8. Nevljan Igor	25. Zule Mirko	42. Stiplovšek Alojzija
9. Okrogar Bojan	26. Adlešič Nikolaj	43. Strelec Bogonir
10. Por Marijan	27. Bizjak Dušan	44. Šega Janez
11. Pucelj Alojz	28. Čatar Elizabeta	45. Škodlar Andrej
12. Ranek Rudolf	29. Dološič Emilija	46. Škraba Marjeta
13. Recer Marijan	30. Hojkar Špela	47. Šter Andrej
14. Rinaldo Metka	31. Kamnikar Bojan	48. Urbanija Jernej
15. Stres Marijan	32. Karner Peter	49. Vertačnik Andrej
16. Škofca Jožefa	33. Krajnc Dragan	50. Zajc Vladoj
17. Šubic Ida	34. Kralj Jožef	51. Žagar Andrej

b) v jesenskem roku:

52. Benčina Leopold	53. Kavalari Peter	54. Trampuž Roman
---------------------	--------------------	-------------------

IVANU TARARINU V SLOVO !

V Mariboru smo se za vedno poslovili od našega dobrega in vestnega tovariša Vanje. Njegova zadnja pot 8. avgusta t.l. nam je priča, koliko je bil omiljen in priljubljen pri svojih sotovariših, kakor tudi katastrskemu osebju.

Pokojni Vanja se je rodil v Rusiji v Nikolajevu 22.8.1887 leta. Tu je obiskoval in dovršil 8 razredno realko, se nato vpisal v vojno akademijo v Kijevu in Moskvi, katero je dokončal leta 1909. V ruski vojski je služil kot častnik pri topništvu od leta 1909-1918. Mnogo je potoval, bil je v Perziji, Turčiji, Turkistanu in drugod. Vojna vihra prve svetovne vojne tudi njemu ni prizanesla. Preko Kitajske in Azije je prispel v Grčijo leta 1921 in od tod v Bolgarijo, kjer se je zaposlil pri nivelmanski sekciji za projektiranje novih železnic v Sofiji kot geodetski tehnik.

V Jugoslavijo je prišel leta 1926. V Beogradu je leta 1931 končal geodetski kurz. Od tedaj je delal pri novi izmori v Srbiji kot geometer.

Leta 1945. je prišel h katastrskemu uradu v Mariboru. Ob priliki gradnje mladinske proge Šamac-Sarajevo se je te akcije udeležil in veliko pomagal kot geodetski strokovnjak. Kljub svoji starosti je dal vse svoje moči in znanje za obnovo in dvig naše domovine. Sodeloval je tudi pri izmori na področju Lendave za izdelavo karte 1:5000 in za raziskovanje naftinih polj. Pozneje je še delal kot geometer v katastrskem uradu Lendava in Radgona, ko se je leta 1950 zopet vrnil h katastrskemu uradu v Mariboru. Tu je ostal do svoje smrti.

Po težki operaciji leta 1956 se njegovo zdravstveno stanje nikakor ni hotelo izboljšati in se je v zadnjem času naglo poslabšalo.

Bil je zelo vesten, požrtvovalen in dober tovariš. Kljub ogromnim življenjskim težavam in daleč od rodne zemlje ni nikoli tožil, marveč je vedno moško prenašal svoje nadloge in trpljenje, a pripravljen vedno pomagati svojemu bližnjemu.

Dragi Vanja, počivaj v miru v lepi slovenski domovini!

O b v e s t i l o

Ljubljanska podružnica društva obvoščca včlanjene ustanove in podjetja, kakor tudi vse ostale člane, da obstojata pri podružnici med drugimi tudi komisija za dvig strokovne ravni in produktivnosti dela ter za personalne zadeve. Delovna področja teh komisij so navedene v Vestniku št.4-1958 stran 21.

Pozivamo vse člane, da sporoče zadevne želje našemu odboru v Ljubljani, Aškerčeva 18.

O d b o r
ljublanske podružnice

O b j a v e

Centralna tehnična knjižnica v Ljubljani, Tomšičeva ulica 13. Mnogi inženirji in tehniki še ne vedo, da je CTK javna knjižnica, dostopna široki tehniški javnosti in ne le študentom. Strokovnjaki iz operative neupravičeno tarnajo, da jim manjka inozemske literature, ker ima CTK že lepo število najnovejše in važne inozemske tehnične literature. V kolikor jo pa še nima, jo bo skušala nabaviti po predlogih posameznih interesentov iz proizvodnje. Vabi vas, da pošljete konkretne predloge za nabavo najvažnejših inozemskih tehničnih knjig in revij, po možnosti s točnimi podatki (naslov, avtor, založba, kraj in letnica izdaje).

Knjižnica in čitalnica (ločena za študente in strokovnjake iz operative) je odprta dnevno od 7.30 do 20.30m razen ob sobotah popoldne in ob nedeljah,

Načeloma so knjige in revije na razpolago v čitalnici knjižnice. V nujnih primerih izposojuje knjižnica teh.literaturo tudi na dom proti pismenemu jamstvu podjetij za svoje uslužbence.

CTK izdaja polletno sezname vseh inozemskih teh.revij in sezname na novo pridobljenih inozemskih teh.knjig. Te sezname prejema tudi naše društvo, vendar jih zaradi obsežnosti ne moremo objavljati vsemu članstvu. Na ogled jih dobite tudi pri DIT-ih in podjetjih ter ustanovah,

Inozemska tehnična literatura, kjer so opisane izkušnje v drugih državah je nedvomno najdragocenejša in najcenejša pomoč vsakemu teh. strokovnjaku in znanstveniku, ki noče zaostajati za razvojem sodobne tehnike.

Žnideršičeve tabele. Društvo ima na razpolago manjšo količino "Priručnika za iskolčavanje prelaznih krivina u obliku klotoide" od dr. ing. Branko Žnideršič-a. Tabele so prirejene za izkoličenje krivin s pravokotnimi koordinatami. Cena je za študente 200.- din, za ostale strokovnjake pa 300.- din. Interesenti naj naročijo tabele pri rep. odboru društva v Ljubljani, Šaranovičeva 12.

Geodetski godišnjak. Na željo članstva in na večkratno prigovarjanje zastopnikov geodetskih društev na plenurnih Saveza Gig je Društvo geod. inž. in geometrov Srbije prvič po vojni zopet začelo izdajati Godišnjak. Izšel je že letnik 1958 in 1959, letnik 1960 se pa pripravlja. Godišnjak vsebuje izvlečke iz zakonov in uredb, razne tablice, opis novjših instrumentov itd.

Čeprav je cena 600.- din res nekoliko visoka, bi si geodetski strokovnjaki vendar morali nabaviti ta priročnik. Pred vojno skoraj niste dobili geometra, da ne bi imel med svojimi potrebščinami tudi "Godišnjaka", katerega še danes čuva. S prvimi dnevnicami, ki jih je geometer prihranil, si je nabavil poleg osnovnih tehničnih pripomočkov tudi Godišnjak.

Pozivamo geodetske strokovnjake, da naročijo Godišnjak in sicer letnik 1958 pri rep. odboru društva v Ljubljani, Šaranovičeva 12, letnik 1959 pa direktno pri založniku. Podružnice društva so prejele tudi vzorec prednaročila za letnik 1960. Če vam je ugodneje se lahko posamezno ali pa v skupinah prijavljate za vse tri letnike pri rep. odboru društva v Ljubljani. Društvo ima na razpolago samo letnik 1958, ostale bi pa naročilo iz Beograda.

Najdeno: V dvorani soc. zavarovanja v Ljubljani, Miklošičeva cesta je bila najdena l6. I. 60. ob priliki strokovnega posvetovanja društva kapa (bareta). Lastnik naj se javi tajniku (Brifah), da mu pošlje kapo.

Tajnik rep. odbora

O g l a s i :

1. Geodetski zavod Celje izvršuje vsa geodetska dela: novo izmero, tehnične in katastrske meritve.
2. Geodetski zavod Maribor izvršuje vsa geodetska dela, kot kat. novo izmero, tehnične meritve in zakoličbe itd.
3. Geodetski zavod Ljubljana, Šaranovičeva ul. 12 Tel. 30 448 izvršuje:
  - a) izmero mest in naselij, geodetske podloge v tehnične svrhe;
  - b) aerosnimanja in izdelavo karte 1 : 5000 in 1 : 10 000.

V lastni mehanični delavnici vrši popravilo vseh geodetskih instrumentov in izdeluje razne geodetske pripomočke.

Fotolaboratorij G.Z. izvršuje fotopomanjšave vseh načrtov in kart.

